

I.3. Simpozionul internațional „Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods”, organizat la Constanța în perioada 8-12 iulie 2013, cu participarea tuturor membrilor echipei și a unor specialiști din afara proiectului. Au fost prezentate 45 comunicări științifice. Scopul principal al acestei activități a constat în raportarea rezultatelor de cercetare, obținute până la jumătatea etapei 2013, la obiectivele asumate în cadrul proiectului, cu publicarea ulterioară a comunicărilor prezentate într-un volum colectiv (vezi, mai jos, **V.4.**). Prin organizarea reuniunii la Constanța (în parteneriat cu Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Waterloo Institute for Hellenistic Studies, Ontario/Canada și Complexul cultural „Callatis”, Mangalia) s-a urmărit creșterea vizibilității naționale și internaționale în realizarea obiectivelor asumate prin atragerea și implicarea unui număr mai mare de cercetători din țară și străinătate. Precizăm că, în propunerea de proiect, unul dintre obiectivele majore asumate viza implicarea noastră într-un dialog internațional legat de problematica

polis

-ului în epocile elenistică și romană. Prin participarea la lucrările simpozionului de la Constanța a nu mai puțin de 33 cercetători străini, din 16 țări – între care mulți specialiști de notorietate internațională –, considerăm că am îndeplinit cu prisosință obiectivul care părea cel mai greu de realizat în momentul lansării propunerii noastre de proiect. Ne referim la configurarea unei rețele (

network

) importante, alcătuită din specialiști interesați de problematica antică a Mării Negre, pe care am putea-o implica ulterior și în accesarea unor proiecte cu finanțare europeană. Programul și rezumatele comunicărilor prezentate pot fi consultate pe pagina web a proiectului (www.ponticgreekcities.ro).

I.4. Simpozionul internațional “Mobility in Research on the Black Sea Region (PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 and PN-II-ID-PCE-2012-4-0490 to H2020)”, ca activitate intermediară importantă (conform planului de realizare) menită să contribuie la desfășurarea cu succes a proiectului, organizat la Iași în perioada 5-10 iulie, cu participarea tuturor membrilor echipei și a unor specialiști din afara proiectului. Scopul acestei acțiuni a constat în raportarea rezultatelor de cercetare, obținute până la jumătatea etapei 2015, a obiectivelor asumate, cu publicarea ulterioară a comunicărilor prezentate într-un volum colectiv (vezi, mai jos, **V.7.**

). Prin participarea la lucrările simpozionului a nu mai puțin de 45 cercetători, din țară și străinătate, între care mulți specialiști de notorietate internațională, considerăm că au putut fi îndeplinite cu prisosință obiectivele asumate la etapa 2015. Totodată, am folosit această oportunitate pentru dezvoltarea unei rețele (

network

) importante alcătuită din specialiști interesați de problematica antică a Mării Negre, de barbarizarea Romei și de romanizare, rețea creată la etapele anterioare ale proiectului și pe care am putea-o implica ulterior și în accesarea unor proiecte cu finanțare europeană. Cu acest prilej a fost tipărită și o broșură (55 exemplare x 60 pagini) cu programul manifestării și cu rezumatele comunicărilor, care în format electronic poate fi consultată la adresa:

[http://www.ponticgreekcities.ro/media/files/Conference%20brochure %2C%20 Iasi%2C%20July%202015](http://www.ponticgreekcities.ro/media/files/Conference%20brochure%20Iasi%20C%20July%202015)

II. Deplasări externe (documentare și diseminare)

Au fost efectuate 41 deplasări externe în scopul documentării pentru obiectivele asumate în cadrul proiectului, respectiv a diseminării rezultatelor obținute – în Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Italia, Polonia, Rusia, Serbia, Slovenia, Turcia, Ucraina. Datele exacte privind deplasările menționate se regăsesc în fișa de evidență a cheltuielilor încărcată pe platforma on-line și pot fi verificate (inclusiv rapoartele științifice și de activitate) la dosarul proiectului păstrat la Filiala din Iași a Academiei Române, ca instituție ordonatoare de credite. Privitor la activitate de diseminare cu prilejul deplasărilor externe, vezi, mai jos, și punctul **IV**.

III. Deplasări interne (documentare și diseminare)

Au fost efectuate 67 deplasări interne (la instituții de profil din țară și pe șantiere arheologice) în scopul documentării pentru obiectivele asumate în cadrul proiectului, respectiv a diseminării rezultatelor obținute. Datele exacte privind deplasările menționate se regăsesc în fișa de evidență a cheltuielilor încărcată pe platforma on-line și pot fi verificate (inclusiv rapoartele științifice) la dosarul proiectului păstrat la Filiala din Iași a Academiei Române ca instituție ordonatoare de credite.

IV. Comunicări la congrese/simpozioane internaționale și conferințe în calitate de „invited speaker“ (diseminare)

Membrii echipei de cercetare au prezentat 76 de comunicări și conferințe, legate de obiectivele asumate în cadrul proiectului, la următoarele manifestări științifice (respectiv ca „invited speaker“ la instituții prestigioase din străinătate):

IV.1 Sesiunea internațională Pontica, 5-7 octombrie 2011, Constanța/România (Victor COJOCARU: *Antonia Tryphaena*; Andrei OPAIȚ (în colaborare): *Despre producția ceramică la Callatis în epoca elenistică și romană*); Iulian BÎRZESCU: *Despre începuturile «zonei sacre» de la Histria*); Florina PANAIT-BIRZESCU: *Iconografia lui Apollo Ietros în coloniile grecești din Marea Neagră*); Costel CHIRIAC (în colaborare): *Instrumentarul medical și/sau de cosmetică din Moesia Inferior*);

IV.2. Simpozionul internațional „The Romans at the Black Sea during the Time of Augustus. The Evidence of Literary, Archaeological and Numismatic Sources”, 6-9 iunie 2012, Tulcea/România (Livia BUZOIANU: *Éducation et culture à Tomis* [în colaborare cu M. Bărbulescu]; Costel CHIRIAC: *An Early Roman Imperial Intaglio at Ibida [Moesia]*); Andrei OPAIȚ: *Amphora as proxy of the Pontic and Mediterranean globalization [1st c. BC – 3rd c. AD]*); Ligia RUSCU: *Grants of Roman citizenship in the Western Pontic Greek cities under Augustus*);

IV.3. Simpozionul internațional „Mégarika. Nouvelles recherches sur les cités de la Mégaride et les fondations mégariennes du Pont-Euxin: Archéologie, Épigraphie, Histoire”, 8-12 iulie 2012, Mangalia/ România (Livia BUZOIANU: *Les terres cuites d’Albești d’époque hellénistique. Les représentations de culte* [în colaborare cu M. Bărbulescu]; V. COJOCARU: *Un espace dorien pontique d’après les décrets de proxénie*);

IV.4. Congresul „XIV Congressus internationalis epigraphiae Graecae et Latinae”, 27-31 august 2012, Berlin/Germania (Victor COJOCARU: *Die Ausführung von Standbildern oder Porträts von Hono-randen in Ehreninschriften aus dem pontischen Raum*);

IV.5. Congresul „19th Congres of the International Association for the History of Glass”, 17-21 septembrie 2012, Piran/Slovenia (Costel CHIRIAC & Sever BOȚAN:

Hellenistic and early Roman glass from the east Carpathian area [2

nd

century BC – 2

nd

century AD]

);

IV.6. Simpozionul internațional „Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World”, 20-23 septembrie 2012, Belgrad/Serbia (Ligia RUSCU:

On the establishment of Roman rule on the Western shore of the Black Sea

);

IV.7. Congresul „The 28th Congress of the RCRF”, 23-27 septembrie 2012, Catania/Italia

(Andrei OPAIȚ: *Defining more Roman amphorae in the Athenian Agora: too much history, too little typology* ; Andrei

OPAIȚ:

Imperial stamps on early Byzantine amphorae

[în colaborare cu Ch. Diamanti]);

IV.8. Sesiunea internațională Pontica, 10-11 octombrie 2012, Constanța/România (Livia BUZOIANU: *Trei fragmente inedite din ISM II, 44* [în

colaborare cu M. Bărbulescu]; Costel CHIRIAC & Sever BOȚAN:

Despre sticlăria elenistică și romană timpurie de la est de Carpați (sec. II a.Chr – II p.Chr.)

; Victor COJOCARU:

Statui sau portrete ca măsură de cinstitoare în inscripțiile onorifice din arealul pontic

; Lucian MUNTEANU:

Noi cercetări arheologice de salvare la Niculițel

[în colaborare cu G. Nuțu & D. Paraschiv]);

IV.9. Simpozionul internațional „Oltenia. Interferențe culturale”, 17-19 octombrie 2012, Craiova/ România (Livia BUZOIANU: *Posibilități de datare*

în arheologie datorate ștampilelor amforice

);

IV.10. Simpozionul internațional „Banquets of Gods, Banquets of Men. Conviviality in the Ancient World”, 23-24 noiembrie 2012, Cluj/România (Victor COJOCARU:

Ladung zu Opfer und Bankett als Auszeichnung der Fremde im pontischen Raum und der Pontikoi

in der Fremde

; Mădălina DANA:

„Le banquet des sophistes”: représentation funéraire, représentation sociale sur les stèles de Byzance aux époques hellénistique et romaine

);

IV.11. Conferință la Facultatea de Istorie a Universității din Viena, 5 iunie 2013 (Victor COJOCARU, „invited speaker“):

Die Proxenie im pontischen Raum;

IV.12. Simpozionul internațional „Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods”, 8-12 iulie 2013, Constanța/România (Alexandru AVRAM:

La mer Noire et la Méditerranée: quelques aspects concernant la mobilité des personnes ;

Costel CHIRIAC & Lucian MUNTEANU:

Trade Connections between Asia Minor and the West-Pontic Area (1st

-4th

Centuries AD): Some Sphragistic and Numismatic Considerations

; Victor COJOCARU:

Die Beziehungen der nord-pontischen Griechen zu den außer-pontischen Regionen und Dynastien, einschließlich der römischen Hegemonialmacht: Historiographische Übersicht

; Florian MATEI-POPESCU:

The Horothesia of Dionysopolis and the Integration of the Western Pontic Greek Cities in the Roman Empire

; Livia BUZOIANU:

L'espace ouest-pontique sous l'empereur Tibère à la lumière d'un décret inédit découvert en Dobroudja

[în colaborare cu M. Bărbulescu]; Ligia RUSCU:

Becoming Roman? Shifting Identities in the Western Pontic Greek Cities

; Florina PANAIT-BÎRZESCU:

Wandering Cult Images between the Black Sea and the Aegean Cities in Hellenistic and Roman Times: from Dionysos Kathegemon to Dionysos Karpophoros

; Iulian BÎRZESCU:

Hellenistic and Roman Terracotta Offerings in the Western Pontic Sanctuaries

; Costel CHIRIAC & Sever BOȚAN:

Roman Glass Vessels in the West Pontic Area (1

st

-3

rd

Centuries AD). General Remarks

; Adrian ROBU:

Cités et souverains dans la Propontide: les réseaux d'alliances des cités du Bosphore Thrace

; Mădălina DANA:

D'Héraclée à Trapézonte: cités pontiques ou micrasiatiques?

);

IV.13. Congresul „The 12th International Congress of Thracology”, 10-14 septembrie 2013, Târgoviște/ Romania (Livia BUZOIANU: *Repères chronologiques offerts par la céramique grecque importée*);

IV.14. Congresul „Fifth International Congress on Black Sea Antiquity. The Danubian Lands between the Black Sea, Aegean and Adriatic Seas (7th Century BC – 10th Century AD)”, 17-21 septembrie 2013, Belgrad/Serbia (Ligia RUSCU: *Religion and society on the western Black Sea shore*

; Mădălina DANA:

Les médecins dans les provinces danubiennes

; Victor COJOCARU:

Antonia Tryphaina im östlichen dynastischen Netzwerk

; Livia BUZOIANU:

Stages in the presence of Greek imported products on Getic territory in Dobruja

; Costel CHIRIAC:

Roman lead seals and the connections between Scythia Minor and Asia Minor [3

rd

-5

th

centuries AD])

;

IV.15. Congresul „The 3rd International Numismatic Congress”, 20-21 septembrie 2013, Brașov/ România (Lucian MUNTEANU & Costel CHIRIAC: *Ancient and Byzantine Coins from the collection of the Natural History Museum from Iași [în colaborare cu B. Minea]*);

IV.16. Sesiunea internațională Pontica, 3-4 octombrie 2013, Constanța/România (Livia BUZOIANU: *Epigramă greacă inedită din Tomis* [în colaborare cu M. Bărbulescu]; Costel CHIRIAC & Lucian MUNTEANU: *Descoperiri sigilare romane la Ulmetum și problematica lor* [în colaborare cu C. Băjenaru]);

IV.17. Simpozionul internațional „Honneurs civiques. La politique des honneurs dans les cités grecques de l'époque impériale”, Tours/Franța, 15-17 mai 2014 (Victor COJOCARU: *Les statues honorifiques dans la documentation épigraphique et iconographique de la mer Noire à l'époque impériale*);

IV.18. Sesiunea internațională Pontica 2014: 135 de ani de muzeografie dobrogeană, Constanța/România, 1-3 octombrie (George BILAVSCHI: *Medieval Rural Space and Agriculture: Research Currents and Task in Romania* ; Iulian BÎRZESCU: *Un perirrhanterion din templul M din Zona sacră de la Histria* ; Livia BUZOIANU: *Inscripții inedite din Tomis și împrejurimi aflate în colecția Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța* ; Costel CHIRIAC: *Un sigiliu inedit de kommerkiar din Develtos* ; Costel CHIRIAC: *Vase antice de sticlă din Republica Moldova* ; Victor COJOCARU: *Instituția proxeniei în spațiul pontic. Câteva observații finale pe marginea unui proiect de cercetare* ; Lucian MUNTEANU: *Considerații preliminare pe marginea lotului de monede de la Puiеști* ; Florina PANAIT BÎRZESCU: *Sculpturi neterminate de la Histria. Producții locale sau importuri nefinisate?*);

IV.19. Simpozionul internațional „4. Bonner Humboldt-Preisträger-Forum Herrschaft in der Antike – Praktiken und Diskurse”, Bonn/Germania, 8-12 octombrie 2014 (Victor COJOCARU: **Die Außenbeziehungen** *der pontischen griechischen Städten als Forschungsthema*);

IV.20. Tabăra Internațională de Arheologie BSUDRA: Black Sea-Unity and Diversity in the Roman Antiquity, Slava Rusă, 10-20 iulie 2014 (Costel CHIRIAC & Lucian MUNTEANU: *Civic and Provincial Roman Seals found in Dobruja. Trade Connections Between Asia Minor and the West Pontic Area in the 4*

th

c. AD

);

IV.21. Simpozionul internațional „Contacts, migrations and climate change, in honour of prof. Dr. Jan Bouzek”, Praga/Cehia, 19-23 mai 2015 (Victor COJOCARU: *Réflexions sur quelques traits particuliers du corps civique dans les villes grecques nord-pontiques* [în colaborare cu M. Oller Guzmán]);

IV.22. Simpozionul internațional “Mobility in Research on the Black Sea Region (PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 and PN-II-ID-PCE-2012-4-0490 to H2020)”, Iași/România, 5-10 iulie 2015 (Victor COJOCARU: *PN-II-ID-PCE-2011-3-0054*

: Ergebnisse und Perspektiven

; Florina PANAIT BÎRZESCU & Iulian BÎRZESCU:

Umdeutungen griechischer Kultbilder in den antiken Städten des Schwarzmeergebietes

; Sever-Petru BOȚAN & Costel CHIRIAC:

State of the Art and Prospective Research Directions on Hellenistic and Roman Glass from the Pontus Euxinus

; Livia BUZOIANU:

Les relations économiques de Callatis à l'époque hellénistique basées sur les découvertes de timbres amphoriques

; Ligia RUSCU:

Greeks, Romans and Natives in Poleis of Thrace and Pontus

; Florian MATEI-POPESCU:

The Thracian

strategiae

in

Scythia Minor; Lucian MUNTEANU:

Numismatic and Sphragistic Research in the Western Pontic Area

; Mădălina DANA:

Écriture, échanges et contacts dans les sociétés grecques anciennes: la correspondance privée sur plomb et sur tesson, du VI

e

au III

e

s. av.

J.-C.

; Diana STAH:
Social Sciences and Humanities in

Horizon

2020

; George BILAVSCHI, Victor COJOCARU & Diana STAH:

Romanian Academy, Iași Branch.

Institutional Perspectives on

the Project "In

Sear

ch of the Pontic Community"

);

IV.23. Simpozionul internațional „Pontica 2015: Un secol de arheologie la Tomis. Instituții și personalități”, Constanța/România, 6-7 octombrie (Victor COJOCARU:

Emitenți și beneficiari ai decretelor de proxenie în spațiul pontic

, Lucian MUNTEANU:

Cercetări arheologice în zona extra-murană a cetății Ibida

[în colaborare cu Șt. Honcu], Lucian MUNTEANU:

Moneda romană în hinterlandul provinciilor Dacia și Moesia Inferior

);

IV.24. Scientific School of Young Scientists „The Crimea in the system of political and economic connections with Black Sea and Mediterranean”, Simferopol & Anapa/Rusia, 9-14 noiembrie 2015 (Victor COJOCARU, „invited speaker“):

Connections of the Crimea with Black Sea and Mediterranean according to the lapidary epigraphics

);

IV.25. Conferință la Institute of Classical Studies, School of Advanced Study, University of London, 28 ianuarie 2016 (Victor COJOCARU, „invited speaker“): *Extern*
al Relations of the Pontic Greek Cities in the Hellenistic and Roman Times

;

IV.26. Simpozionul internațional „Bifocal Perspectives on the Black Sea: Macro- and Microcosms”, Aarhus/Danemarca, 6-8 aprilie, 2016 (Victor COJOCARU:

Understanding the Black Sea and its Environmental Contexts

on the Basis of Proxeny Decrees

; Alexandru AVRAM:

Few Remarks on the Naukleroï of the Cities on the South Shore of the Black Sea during the Imperial Period

; Lîgia RUSCU: 'Eunoian paraschein'.

Goodwill, Benevolence and Harmony

; Iulian BÎRZESCU:

New Finds and Current Approaches to the Archaeology of the Black Sea Region in Antiquity, 2010-2015

);

IV.27. Simpozionul internațional „The Black Sea Region in the Context of the Roman Empire”, Atena/Grecia, 5-8 mai, 2016 (Alexandru AVRAM:

Some New inscriptions of Callatis

; Victor COJOCARU:

The Bosphoran Kingdom and Rome: The Polemonides on Bosphorus Revisited

).

V. Publicații (diseminare). Precizăm că în toate publicațiile raportate apare menționat numele finanțatorului și numărul contractului de finanțare după modelul: „This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-ID-PCE-2011-3-0054”. Pentru mai multe date legate de publicațiile enumerate în continuare, vezi pagina web a proiectului

<http://www.ponticgreekcities.ro> (butonul

Publications). Vezi și

raportul detaliat, în limba germană, la

https://www.academia.edu/28500346/Mobility_in_Research_on_the_Black_Sea_Region.pdf

V.1. Volumul colectiv *Poleis în Marea Neagră: relații interpontice și producții locale* (în continuare:

Poleis

), editat de membrii echipei Florina Panait-Bârzescu, Iulian Bîrzescu, Florian Matei-Popescu și Adrian Robu, ed. Humanitas, București 2013, 463 p. (inclusiv 28 planșe). Lucrarea conține lucrările simpozionului din 27-28 septembrie 2012, organizat în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054. Odată cu publicarea acestui volum colectiv a fost inițiată o nouă colecție –

Pontica et Mediterranea

(coordonator Victor Cojocaru) – menită să sprijine promovarea studiilor privind istoria antică, epigrafia, arheologia clasică, numismatica și iconografia. Pentru mai multe detalii, vezi:

<http://www.jaha.org.ro/index.php/JAHA/article/view/20/25>

V.2. Volumul de autor Victor Cojocaru: *Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. I. Epigraphica, numismatica, onomastica & prosopographica*

(în continuare:

BCOSPE

I), ed. Mega, Cluj-Napoca 2014, 560 p. + 1 CD). Omologat ca instrument de lucru de numeroși specialiști preocupați de Marea Neagră în antichitate. Vezi, de exemplu, G. Kantor, recenzie în Bryn Mawr Classical Review (<http://bmcr.brynmawr.edu/2015/2015-04-41.html>): "This publication will be an indispensable tool for anyone working on the Northern Black Sea and adjacent regions in antiquity, and every serious research library should get it and Cojocaru's sub-sequent volumes. As a member of the

SEG

editorial team working on this region I shall be using it constantly". Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/26671277/Bibliographia_classica_orae_septentrionalis_Ponti

[Euxini BCOSPE . Vol. I Epigraphica numismatica onomastica and prosopographica](#)

V.3. Volumul colectiv *Die Außenbeziehungen pontischer und kleinasiatischer Städte in hellenistischer und römischer Zeit* (în continuare: *Außenbeziehungen*),

editat de Victor Cojocaru și Christof Schuler, ed. Franz Steiner, Stuttgart 2014, 312 p. (inclusiv 29 planșe și 14 hărți). Pe lângă specialiști din afara proiectului, lucrarea conține contribuții semnate de următorii membri ai echipei: Alexandru Avram, Livia Buzoianu, Victor Cojocaru, Mădălina Dana, Florian Matei-Popescu, Adrian Robu și Ligia Ruscu. Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/16031160/Die_Au%C3%9Fenbeziehungen_der

[griechischen St%C3%A4dte der n%C3%B6rdlichen Schwarzmeerk%C3](#)

[%BCste in hellenistischer und r%C3%B6mischer Zeit auf Grundlage](#)

[der epigraphischen Quellen](#)

V.4. Volumul colectiv *Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods* (în continuare: *Interconnectivity*), editat de Victor Cojocaru, Altay Coşkun și Mădălina Dana, ed. Mega, Cluj-Napoca 2014, 708 p. (inclusiv 62 planșe). Lucrarea conține lucrările simpozionului internațional din 8-12 iulie 2013, organizat în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 și reprezintă finalizarea cu succes a celor mai importante obiective asumate în cadrul proiectului (vezi, mai jos, punctul B). Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/26692635/Interconnectivity_in_the_Mediterranean

[and Pontic World during the Hellenistic and Roman Periods](#)

V.5. Volumul de autor Sever-Petru Boțan: *Vase de sticlă în spațiul dintre Carpați și Prut (secolele II a. Chr. – II p. Chr.) / Glass Vessels between the Carpathian Mountains and the Pruth River (2nd Century BC – 2nd Century AD)* (în continuare:

Vase de sticlă

), ed. Mega, Cluj-Napoca 2015, 363 p., legat de producția și comerțul cu vase de sticlă în bazinul pontic. Apariția cărții la o editură prestigioasă din România, acreditată CNCS, reprezintă finalizarea cu succes a încă unui obiectiv important asumat în cadrul proiectului (vezi, mai jos, punctul

B IV

). Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/16679571/Glass_Vessels_between_the

[Carpathian Mountains and the Pruth River](#)

V.6. Volumul de autor Victor Cojocaru: *Instituția proxeniei în spațiul pontic / Die Proxenie im Schwarzmeerraum* (în continuare: *Instituția proxeniei*), ed. Mega, Cluj-Napoca 2016, 340 p. La baza lucrării se află un *corpus*

exhaustiv al atestărilor relevante pentru evoluția instituției proxeniei în spațiul pontic. Textele în greacă sunt însoțite de traduceri în limba română, catalogul fiind precedat de unele observații introductive și urmat de comentarii detaliate. Coroborarea datelor statistice cu analiza cuprinzătoare a documentelor contribuie la o mai bună înțelegere a istoriei antice a Mării Negre, a instituției proxeniei în general și a relațiilor externe ale cetățivilor grecești de-a lungul antichității. Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/26671150/Die_Proxenie_im_Schwarzmeerraum

V.7. Volumul colectiv *Mobility in Research on the Black Sea Region. The Proceedings of the International Symposium, Iași, July 5-10, 2015* (în continuare: *Mobility*), editat de Victor Cojocaru și Alexander Rubel, în colaborare cu Diana Stah și Thibaut Castelli, ed. Mega, Cluj-Napoca 2016, 582 p. (inclusiv 72 planșe). Pentru mai multe detalii, vezi:

https://www.academia.edu/28500346/Mobility_in_Research_on_the

[Black_Sea_Region.pdf](#)

În afară de cele trei volume de autor și patru volume colective – însumând un total de 3329 pagini (privitor la contribuția membrilor echipei, vezi mai jos punctul B) –, rezultatele cercetărilor desfășurate în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 au fost valorificate prin publicarea sau acceptarea pentru tipar, în reviste BDI (inclusiv ISI, SCOPUS și ERIH), a 28 studii și articole, respectiv a 13 recenzii critice de ample dimensiuni. Lista completă a acestora poate fi consultată pe pagina web a proiectului (www.ponticgreekcities.ro , butonul „Publications”).

VI. Pagina web (diseminare). A fost actualizată în permanentă pagina web a proiectului: www.ponticgreekcities.ro), care poate fi accesată în limbile română și engleză, și care conține informații despre proiect, despre membrii echipei și mai multe date relevante privitoare la

activitățile desfășurate în cadrul proiectului. Adresa paginii poate fi accesată de pe toate motoarele de căutare consacrate (Google, Yahoo, Ask, Bing,

D

uck Duck Go,

Yippy,

Dogpile, Yandex, The Internet Archive

etc.). Astfel, cele două meniuri principale au fost echipate cu butoanele de căutare Books-New Books,

Scientific Reports 2011-2016, Publications

și

Useful

Weblinks,

fiecărei dintre ele corespunzându-i articole specifice în limbile română și engleză. Totodată, celelalte meniuri au fost îmbunătățite și completate cu fișiere noi (articole), traduse în limbile română și engleză (la meniul

Activities

vezi articolele

Symposium 2012

/

Simpozion 2012, Symposium 2013 – Timetable

și

Summaries

;

Symposium 2015 – Timetable

și

Summaries;

la meniul

News

vezi articolele

Symposium 2015

, respectiv

Poleis,

Außenbeziehungen

,

BCOSPE I, Interconnectivity,

Glass Vessels, Mobility

:

Covers and Contents

.

Indexarea adresei site-ului pe pagini web de specialitate consacrate cum ar fi wihs.uwaterloo.ca, www.megarika.ro, arheo.ro, antichitate.myforum.ro, roman.yapoga.com, sistem.acadiasi.ro, uaic.ro, www.vebidoo.de, www.yasni.fr, en.cyclopaedia.net, spartokos.wordpress.com, www.bulentozturk.sakarya.edu.tr etc.; reactualizarea continuă a fiecărui meniu și sub-meniu; accesarea paginii web de

1053

de vizitatori, fiind înregistrate peste 63200 de vizualizări. Responsabil cu actualizarea paginii web a proiectului este George Bilavschi.

B. OBIECTIVE ȘTIINȚIFICE INDIVIDUALE (Descriem succint măsura în care au fost realizate obiectivele științifice asumate conform propunerii de proiect. Precizăm că informații mai detaliate, în acest sens, pot fi aflate pe pagina web a proiectului, acolo unde se află lista publicațiilor, rapoartele de etapă, ca și rezumatele comunicărilor prezentate cu prilejul simpozioanelor organizate în cadrul proiectului și menționate la punctul

A I

. Privitor la rezultatele cercetărilor diseminate cu prilejul manifestărilor științifice internaționale, vezi, mai sus, punctul

A IV

):

I. Obținerea unui tablou de ansamblu al relațiilor externe ale orașele grecești pontice prin cercetarea exhaustivă – repertorierea, cartografierea, comentarea – a informațiilor epigrafice și literare (Victor Cojocaru, Alexandru Avram, Ligia Ruscu, Mădălina Dana, Adrian Robu, Livia Buzoianu). Obiectivul a fost finalizat prin publicarea a două volume de autor (*BCOSPE I și I nstituția proxeniei*

– 900 p. în total) și 37 studii, însumând 751 p., după cum urmează: Alexandru AVRAM, *Die ‚Freiheit‘ von Tomis in der Kaiserzeit*

, în: *Außenbeziehungen*, p. 161-172;

La mer Noire et la Méditerranée: quelques aspects concernant la mobilité des personnes

, în: *Interconnectivity*, p. 99-132; Livia BUZOIANU,

Teritoriul Tomisului în epoca romană timpurie în lumina documentelor epigrafice. I

, în:

Poleis

, p. 173-201;

Éducation, culture et religion à la lumière de deux inscriptions inédites de Tomis et de son territoire

, în: *Außenbeziehungen*, p. 141-160;

Posibilități de interpretare a informațiilor datorate epigrafiei ceramice. Studiu de caz: Tomis

, în Iliescu, V. [et al.] (ed.): *Grecia. Roma. Barbaricum. In memoriam Vasile Lica, Galați 2014*, p. 199-211;

L'espace ouest-pontique sous l'empereur Tibère à la lumière d'un décret inédit découvert en Dobroudja

, în: *Interconnectivity*, p. 415-434;

Divinités attestées dans l'épigraphie du territoire tomitain (I

er

-III

e

siècles après J.-C.)

, în Panaite, A. [et al.] (ed.): *Moesica et Christiana: Studies in Honour of Professor Alexandru Barnea*, Brăila 2016, p. 33-46;

Les relations économiques de Callatis à l'époque hellénistique basées sur les découvertes de timbres amphoriques

, în: *Mobility*, p. 247-272; Victor COJOCARU:

Relațiile interpontice ale orașelor grecești de la nordul

Mării Negre și contactele acestora cu barbarii din hinterland pe baza izvoarelor epigrafice

, în: *Poleis*, p. 87-142;

Die Außenbeziehungen der griechischen Städte der nördlichen Schwarzmeerküste in hellenistischer und römischer Zeit auf Grundlage der epigraphischen Quellen,

în: *Außenbeziehungen*, p. 45-86;

Die Beziehungen der nordpontischen Griechen zu den außerpontischen Regionen und Dynastien, einschließlich der römischen Hegemonialmacht: Historiographische Übersicht

, în: *Interconnectivity*, p. 73-96;

Die Ausführung von Standbildern oder Porträts von Honoranden in Ehreninschriften aus dem pontischen

Raum

, în: XIV Congressus Internationalis Epigraphiae Graecae et Latinae 27.-31. Augusti MMXII. Akten, Berlin – Boston 2014, p. 691-693;

Antonia Tryphaina im östlichen dynastischen Netzwerk

, în Tsetskhladze, G. R. [et al.] (ed.): *The Danubian Lands Between the Black, Aegean and Adriatic Seas* (7

th

Century BC – 10

th

Century AD). *Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities* (Belgrade – 17-21 September 2013), Oxford 2015, p. 167-172; U

n espace dorien pontique d'après les décrets de proxénie

, în Robu, A. – Bîrtescu, I. (ed.): *Mégarika. Nouvelles recherches sur Mégare et les cités de la Propontide et du Pont-Euxin. Archéologie, épigraphie, histoire*, Paris 2016, p. 165-189;

Das Forschungsprojekt „

External Relations of the Pontic Greek Cities in Hellenistic and Roman Times”

(PN-II-ID-PCE-2011-3-0054). Ergebnisse

und Perspektiven

, în: *Mobility*, p. 21-40;

Relațiile externe ale orașelor grecești nord-pontice în epoca elenistică și romană pe baza izvoarelor epigrafice

, în: *Cercetări Istorice* (Iași) 27-29 (2011), p. 67-113;

De la relațiile externe ale orașelor pontice la relațiile externe ale apoikiilor nord-ponice

, în: *Pontica* (Constanța) 45 (2013), p. 65-76;

Antonia Tryphaina

, în: *Pontica* 45 (2013), p. 119-134;

Statui sau portrete ca măsură de cinstitoare în inscripțiile onorifice din arealul pontic. Observații preliminare

- , în: Pontica 46 (2014), p. 323-341;
Ladung zu Opfer und Bankett als Auszeichnung der Fremde im pontischen Raum und der Pontikoi in der Fremde
- , în: Studia UBB, Historia (Cluj-Napoca) 59.1 (2014), p. 334-344;
Once more about Antonia Tryphaina
- , în: Journal of Ancient History and Archaeology (Cluj-Napoca) 1.2 (2014), p. 3-8;
Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. I. Epigraphica, numismatica, onomastica & prosopographica als erster Schritt eines Forschungsprojekts
- , în: Classica et Christiana (Iași) 9.1 (2014), p. 43-55;
Evoluția formularului decretelor de proxenie în spațiul pontic
- , în: Pontica 47 (2015), p. 403-416;
Instituția proxeniei în spațiul pontic. Istorical cercetării
- , în: Arheologia Moldovei (Iași) 38 (2015), p. 7-24;
Emitenți și beneficiari ai decretelor de proxenie în spațiul pontic
- , în: Pontica 48/9 (2016), p. 381-413; Mădălina DANA: Έχω δὲ πατρίδας vῦν δύο (CIRB 134):
relații și rețele între cetățile grecești din sudul Mării Negre și vecinii lor pontici
- , în: Poleis, p. 45-86;
Étudiants et enseignants du Pont-Euxin à l'étranger,
în: Außenbeziehungen, p. 121-140;
D'Héraclée à Trapézonte: cités pontiques ou micrasiatiques?
- , în: Interconnectivity, p. 133-153;
„Le banquet des sophistes”: représentation funéraire, représentation sociale sur les stèles de Byzance aux époques hellénistique et romaine, în: Studia UBB, Historia (Cluj-Napoca) 59.1 (2014), 345-371; Adrian ROBU
Sanctuare și relații între cetăți în lumea elenistică: exemplul cetăților Calchedon și Byzantion
- , în: Poleis, p. 143-157;
Les relations de Byzance avec les cités du Pont Gauche à l'époque hellénistique: la guerre pour l'emporion de Tomis
- , în: Außenbeziehungen, p. 19-36;
Byzance et Chalcédoine à l'époque hellénistique: entre alliances et rivalités
- , în: Interconnectivity, p. 187-206; Ligia RUSCU:
Relațiile apoikiilor vest-pontice cu vecinii lor greci și barbari în epocile elenistică și romană
- , în: Poleis, p. 11-44;
Die Beziehungen privaten und offiziellen Charakters zwischen Einzelpersonen und Staaten in Bezug auf die westpontischen Griechenstädte in hellenistischer und römischer Zeit
- , în: Außenbeziehungen, p. 87-120;
Becoming Roman? Shifting Identities in the Western Pontic Greek Cities
- , în: Interconnectivity, p. 473-488;
On the

praefectura orae maritimae

on the Western Coast of the Black Sea

, în: Janković, M. A. [et al.] (ed.): *The Edges of the Roman World*, Cambridge 2014, p. 159-171;

Religion and society on the western Pontic shore

, in Tsetschladze, G. R. [et al.] (ed.): *The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas* (7

th

Century BC – 10

th

Century AD). *Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities* (Belgrade – 17-21 September 2013), Oxford 2015, p. 195-202;

Griechen, Römer und Einheimische in Poleis von Thrakien und Pontus

, în: *Mobility*, p. 301-321.

II. Identificarea unui posibil model de integrare a coastei de Vest a Pontului Euxin în cadrul Imperiului Roman (Florian Matei-Popescu). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea a trei studii, însumând 69 p.: *Statutul juridic și teritoriul Histriei în epoca romană*, în:

Poleis

, p. 203-233;

[*The Western Pontic Greek Cities and the Roman Army*](#)

, în: *Außenbeziehungen*, p. 173-208;

The Horrothesis of Dionysopolis and the Integration of the Western Pontic Greek Cities in the Roman Empire

, în: *Interconnectivity*, p. 457-471.

III. Întocmirea unui studiu amplu privitor la ambalajul ceramic folosit pentru importul și exportul unor produse: ulei de măsline, vin, produse de pește (Andrei Opaiț). A fost finalizată cercetarea asumată prin publicarea studiului: *Producția și consumul de vin în ținuturile dintre Carpați și Marea Neagră (secolele II a. Chr. – III p. Chr.): Unele considerații*, în:

SCIVA 64.1-2 (2013), p. 21-66. Totodată, menționăm că Andrei Opaiț a încetat colaborarea la proiectul PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 începând cu data de 1 mai 2013.

IV. Întocmirea unui studiu amplu privitor la producția și comerțul cu vase de sticlă în bazinul pontic în epoca elenistică și romană (Costel Chiriac & Sever Boțan). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea unui volum de autor (*Vase de sticlă – 363 p.*) și a trei studii, însumând 94 p.:

Sticlăria elenistică și romană din

Pontul Euxin între producție și import

, în: Poleis, p. 278-318 & 439-451;
Roman Glass Vessels in the West Pontic Area (1
st

–3
rd

Centuries CE). General Remarks

, în: Interconnectivity, p. 525-553;
State of the Art and Prospective Research Directions on Hellenistic and Roman Glass from the
Pontus Euxinus
 , în: Mobility, p. 101-115.

V. Întocmirea unui studiu amplu privitor la atelierele de producție a teracotelor în Marea Neagră în contextul coroplasticii elenistice, cu stabilirea relației între atelierele pontice și modelele din lumea egeeană (Iulian Bîrzescu). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea a trei studii, însumând 36 p.: *Teracote și vase plastice cu reprezentări zoomorfe din sanctuarele cetăților grecești din Marea Neagră*, în: Poleis, p. 414-427 & 462-463;

Some Remarks on Hellenistic Terracotta Offerings in the Western Pontic Sanctuaries

, în: Interconnectivity, p. 269-280;

Umdeutungen von Kultbildern in den griechischen Kolonien des Schwarzmeergebietes (în colaborare cu F. Panait Bîrzescu), în: Mobility, p. 531-540.

VI. Întocmirea unui studiu amplu privitor la relațiile coloniilor pontice cu lumea egeeană reflectate în arta sculpturală (Florina Panait-Bîrzescu). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea a trei studii, însumând 54 p.: *Modele iconografice comune din cetățile pontice romană în epocile elenistică și romană*, în: Poleis, p. 393-413 & 457-461;

Wandering Cult Images between the Aegean and the Black Sea Cities in Hellenistic and Roman Times: from Dionysos Kathegemon to Dionysos Karpophoros

, în: Interconnectivity, p. 393-413;

Umdeutungen von Kultbildern in den griechischen Kolonien des Schwarzmeergebietes (în colaborare cu I. Bîrzescu), în: Mobility, p. 531-540.

VII. Întocmirea unui studiu amplu privitor la circulația mărfurilor în vestul bazinului pontic, reflectată în descoperirile de sigilii „de tip comercial” în arealul orașelor grecești în epoca romană (secolele I-III p. Chr.), relevant pentru legăturile cu lumea micro-asiatică (Costel Chiriac și Lucian Munteanu). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea a două studii, însumând 41 p.: *Trade Connections between Asia Minor and the West Pontic Area*

in the 4th Century CE. Some Sphragistic Considerations, în: *Interconnectivity*, p. 299-330;
Sigillii dobrogene inedite. III
, în: *Arheologia Moldovei* 38 (2015), p. 147-156.

VIII. Întocmirea unui studiu amplu privitor la relațiile comerciale ale orașelor vest-pontice în epocile elenistică și romană, reflectate în descoperirile monetare (Lucian Munteanu). A fost finalizată cu succes cercetarea asumată prin publicarea a trei studii, însumând 86 p.:
Legăturile orașelor grecești vest-pontice cu populațiile „barbare” în epoca elenistică. Evidența numismatică
, în: *Poleis*, p. 358-392;
The Hoard with Coins of ‘Huși-Vovriești’ Type Discovered in Huși
[în colaborare cu C. Chiriac], în: *Mobility*, p. 541-581;
The Coins of the Eastern Pontic Greek Cities and the ‘Barbarian’ Populations in the Hellenistic Period
, în: *Acta Musei Tutovensius (Bârlad 2016)* 12.2, p. 27-39.

IX. George Bilavschi și Diana Stah – prin asistența permanentă acordată directorului de proiect în probleme de management – au contribuit la buna desfășurare a celorlalte obiective și la crearea premiselor de a continua cercetările efectuate de toți membrii echipei într-un cadru mai larg. În acest sens, ne referim la posibilitățile de asigurare a continuității proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054 în programele specifice ale PC8 (Cooperare, Idei, Capacități, Știința în Societate) și la Dinamica Politicilor Europene în domeniul cercetării și impactul pe termen scurt și mediu asupra obiectivelor programelor de finanțare a științei. Deja au fost inițiate demersuri de colaborare cu unele instituții partenere din țară și străinătate în vederea aplicării unui proiect cu finanțare europeană (*Horizon2020 Work Programme on the cultural heritage of maritime and coastal zones*), care ar putea propulsa într-un registru superior inclusiv unele dintre direcțiile de cercetare asumate în cadrul proiectului actual. Totodată, ținem să menționăm și cu acest prilej colaborarea foarte bună pe care am avut-o pe parcursul implementării proiectului cu personalul din administrația Filialei din Iași a Academiei Române (ca instituție ordonatoare de credite) și cu responsabilul de contract din partea UEFISCDI (Daniela Mihai).

În concluzie, considerăm că – prin îndeplinirea în totalitate a obiectivelor (cu depășirea clară a activităților asumate conform propunerii de proiect) – am reuși să finalizăm cu succes obligațiile de cercetare în atingerea scopului principal al proiectului nostru – publicarea unei sinteze colective care să poată da seama, într-o manieră mai complexă și mai convingătoare ca până acum, de contactele externe întreținute de comunitățile urbane pontice în epocile elenistică și romană. Volumele colective „Poleis”, „Außenbeziehungen”, „Interconnectivity” și „Mobility”, menționate mai sus, credem că sunt cea mai bună dovadă în acest sens. Totodată, prin

organizarea manifestărilor științifice menționate la punctul **A.I** (la care au participat peste 80 specialiști, din 16 țări, ca reprezentanți a 46 instituții de cercetare), am reușit să anunțăm convin-gător participarea noastră la dialogul internațional referitor la *poleis* în perioada elenistică și în epoca romană.

Pentru mai multe informații legate de rezultatele cercetărilor desfășurate în cadrul proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0054, a se vedea pagina web a proiectului (www.ponticgreekcities.ro).

Director de proiect

Dr. Victor Cojocaru